

Vuit aprenentatges sobre el diàleg en temps convulsos

El diàleg pot conviure amb situacions d'injustícia i desequilibris de poder, i no exclou ni la lluita ni la reivindicació. Però una cosa és ben clara: sense diàleg, una societat fortament polaritzada no té futur

Jordi Armadans

En els darrers mesos he compartit estones de conversa, diàleg i reflexió amb diversa gent. I amb gent ben diversa: d'ideologies i pensaments diferents, vaja. Sempre m'ha semblat interessant de fer-ho. Però en els moments políticament intensos que vivim encara ho veig més interessant. I rellevant.

I en trec algunes reflexions que comparteixo:

1. Ho hem de fer. Més. Molt més. És positiu, necessari, imprescindible. Va bé personalment i és útil socialment.

2. No hem de patir per expressar allò que creiem i sentim. **Dialogar no vol dir abaixar el cap, amagar les conviccions pròpies, rebaixar les crítiques o diluir les opcions de canvi.** És bo compartir amb altres persones allò en què creiem de debò. I, sempre que sigui expressat amb rigor i respecte, la gent sol agrair que un parli amb franquesa.

El dubte no és signe de feblesa: és signe que no ens resignem a pensar, sempre i invariablement, el mateix

3. No hem de tenir por d'escoltar altres arguments: si els nostres són sòlids, no trontollaran pel fet de sentir els dels altres. I si trontollen... és que no eren gaire sòlids i ja va bé que ens els facin trontollar! I és que, si les idees dels altres ens fan dubtar, ens obren esquerdes, ens generen interrogants en els nostres arguments, vol dir que potser no ens convencien tant com semblava. I, així, és ben positiu que ens hagin obert esquerdes. Sí, és més còmode no dubtar. Però, si en el fons dubtem, és idiota no voler-ho saber. I és clar: el dubte no és signe de feblesa: és signe que no ens resignem a pensar, sempre i invariablement, el mateix.

4. És bo donar i rebre arguments. Però també és molt bo escoltar els sentiments i les emocions dels altres. Perquè sovint, o molt sovint, pensem a partir del que sentim, més que no pas del que raonem. Així, obrir-nos a les sensacions i impressions dels altres és important. Per entendre més bé com ho veuen i com ho viuen els altres. Al capdavall, discrepar de les idees d'una persona és una cosa. Discrepar de les seves idees però adonar-nos que, per exemple, ha pogut patir amb això o s'ha emocionat amb allò, n'és una altra. Això ens farà canviar les nostres idees? No, és clar. Però ens farà entendre que les idees dels altres no tenen per què ser "malignes". I, en tot cas, que poden ser sentides honestament i profunda. **Podem discrepar amb les idees d'algú, però podem empatitzar amb el seu patiment o amb la seva emoció.**

5. En un context de repressió i de limitació de drets i llibertats com el que vivim, mantenir-se dempeus i actius, mobilitzar-se i organitzar-se, desobeir lleis i imposicions injustes demana, és clar, valentia, honestat, integritat i fermesa. Són actituds que, més que mai, ens calen. Perquè, a més de connectar amb el compromís que ve de lluny, són dignitat de present i llavor de futur.

Però també ens calen altres formes de fermesa i valentia, que no se solen tenir presents. Perquè és valent defensar el que un creu. És valent aplaudir allò que ens agrada, especialment quan a determinats poders no els agrada. És valent defensar els 'nostres' quan aquests són atacats. Però també ho és, i sovint molt més, escoltar els 'altres'. Obrir-nos a les seves idees i propostes. Acceptar que les solucions han d'incorporar gent amb qui no compartim gaire cosa. No podem fer la ficció que la gent amb la qual discrepem no existeix o desapareixerà. Perquè no és veritat. Hi són, tenen el dret a ser-hi i no desapareixeran.

I encara és molt més valent atrevir-se a aplaudir alguna idea o proposta dels 'altres' quan les trobem sensates, encara que no quedi bé dir-ho, o encara que a alguns dels 'nostres durs' no els agradi que ho fem. **Ser sectari i intransigent no et fa més radical: et fa sectari i intransigent.**

El diàleg no exclou la lluita ni la reivindicació. Però, sense diàleg, una societat tan polaritzada no té futur

6. El diàleg, per si sol, no ho pot tot. No ho resol tot. No és una recepta màgica com alguns pretenen. El diàleg pot conviure amb situacions d'injustícia i enormes desequilibris de poder. El diàleg no exclou ni la lluita ni la reivindicació. Però una cosa és ben clara: sense diàleg, una societat fortament polaritzada no té futur. Cap.

7. En un espai de diàleg, fins i tot encara que no sigui del tot plaent o no acabi necessàriament bé, sempre, sempre, sempre, s'aprèn alguna cosa. Guanyes més perspectiva, tens més matisos, comprens més coses de persones a les quals no comprenies. Et fas una mica més savi, per força, i una mica menys sectari i menys intolerant. I, per viure de manera positiva en una societat, desenvolupar aquests aprenentatges és molt positiu. Per a tu i per a les altres persones.

8. Totes les xarxes de relacions humanes creades a partir d'espais diversos i plurals són, sempre, un factor positiu. Però en moments com els actuals en què la fragmentació, la simplificació, la cridòria i l'estigmatització són brutalment constants, aquestes xarxes humanes són un autèntic tresor. I, si les coses es compliquen, poden esdevenir una illa enmig d'un oceà. En lloc de tendir a eliminar-les, hauríem de preservar, conrear i cultivar profundament aquestes xarxes i aquests espais. Per millorar el present i per anticipar un bon futur.